



Ο δείκτης δημοκρατίας της Κύπρου παραμένει ‘ελλειμματικός’

Description

Χαράλαμπος Έλληνας*

Αυτό είναι σύμφωνα με την έκδοση 2023 του ετήσιου δείκτη δημοκρατίας του Economist Intelligence Unit (EIU), που δημοσιεύθηκε στα μέσα Φεβρουαρίου. Σε αντίθεση με την Κύπρο, η Ελλάδα ανέβηκε πέντε θέσεις στην παγκόσμια κατάταξη, από την 25η στην 20η, και κατατάσσεται πλέον ως πλήρης δημοκρατία.

Η Κύπρος παραμένει στην 37η θέση παγκοσμίως. Εξαιρουμένης της Τουρκίας, παραμένει στον πάτο της “δυτικοευρωπαϊκής” κατάταξης. Μεταξύ των χωρών της ΕΕ, οι σκανδιναβικές χώρες βρίσκονται στην κορυφή της λίστας.

Ο Δείκτης Δημοκρατίας του Economist κατατάσσει κάθε χώρα σε πέντε κατηγορίες – εκλογική διαδικασία και πλουραλισμός, λειτουργία της κυβέρνησης, πολιτική συμμετοχή, πολιτική κουλτούρα και πολιτικές ελευθερίες.

Αν και ο Δείκτης Δημοκρατίας της Κύπρου παρέμεινε αμετάβλητος το 2023, από το 2016 και μετά παρουσιάζει συστηματικά, μια πτωτική τάση. Η Κύπρος συνεχίζει να έχει χαμηλές επιδόσεις στην “πολιτική συμμετοχή”, την “πολιτική κουλτούρα” και τη “λειτουργία της κυβέρνησης”. Στην τελευταία κατηγορία μάλιστα, τα πάει ιδιαίτερα άσχημα, με μακράν τη χαμηλότερη βαθμολογία μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, και στο ίδιο επίπεδο με χώρες όπως η Δομινικανή Δημοκρατία και η Κένυα – πολύ κάτω από την Ελλάδα, και ελαφρώς καλύτερη από την Τουρκία.

Η Ελλάδα έχει σημειώσει αξιοσημείωτη βελτίωση από πέρυσι και τώρα κατατάσσεται ακριβώς κάτω από το Ηνωμένο Βασίλειο στον Δείκτη Δημοκρατίας. Κατατάσσεται στην 9η θέση μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Η Ελλάδα σημείωσε ιδιαίτερα καλή επίδοση στην “πολιτική συμμετοχή”, αλλά εκεί που πραγματικά διακρίθηκε ήταν στην “εκλογική διαδικασία και τον πλουραλισμό”, όπου συγκέντρωσε την υψηλότερη βαθμολογία – δέκα στα δέκα – κάτι που το μοιράζονται μόνο δώδεκα άλλες χώρες από τις 167 που αξιολογήθηκαν στην έρευνα.

Η Ελλάδα βρισκόταν στην κατηγορία “ελλειμματική δημοκρατία” από το 2010, “όταν η ελληνική κρίση δημόσιου χρέους οδήγησε σε παρατεταμένη πολιτική και οικονομική κρίση και κοινωνικό τραύμα... στον παραγκωνισμό των παραδοσιακών συστημικών κομμάτων και στην πόλωση της πολιτικής στην Ελλάδα”. Ο Economist αποδίδει τη βελτίωση στην αυξημένη εμπλοκή στην πολιτική το 2023, επισημαίνοντας ότι “η εκλογή της Νέας Δημοκρατίας υπό τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη το 2019 οδήγησε σε οικονομική ανάκαμψη και σταδιακή βελτίωση της εμπιστοσύνης του κοινού στην κυβέρνηση”.

Στην Κύπρο, δυστυχώς, τα αποτελέσματα δημοσκόπησης της Καθημερινής τον Φεβρουάριο δεν δείχνουν κάτι τέτοιο και είναι αποκαρδιωτικά. Η κοινή γνώμη είναι βαθιά απογοητευμένη από την κυβέρνηση και “φανερώνει μια κοινωνία σε αυξανόμενη απόγνωση, που παρακολουθεί με δέος να κινείται η χώρα προς τη λάθος κατεύθυνση και το κόστος ζωής να επιδεινώνεται, συνθλίβοντας την ποιότητα ζωής”.

Το άλυτο Κυπριακό πρόβλημα διαπερνά τα πάντα στο νησί, με το 73% των ερωτηθέντων να επικρίνει τους χειρισμούς της κυβέρνησης. Ακόμη περισσότερο, το 80% είναι δυσαρεστημένο με τη διαχείριση της οικονομίας από την κυβέρνηση.

Τα προβλήματα είναι πολλά και μακροπρόθεσμα και έχουν επιδεινωθεί από το 2013 – τα πιο σοβαρά είναι η έλλειψη οράματος, η αυξανόμενη διαφθορά, η ατιμωρησία, η έλλειψη λογοδοσίας, η έλλειψη ελέγχων και ισορροπιών στην κυβέρνηση και τους δημόσιους θεσμούς, και οι ανεκπλήρωτες υποσχέσεις.

Η Κύπρος δεν είναι η μοναδική χώρα που έχει μείνει πίσω. Μόνο 24 χώρες από τις 167 ταξινομήθηκαν ως πλήρως ανεπτυγμένες δημοκρατίες, ενώ 59 ταξινομήθηκαν ως “αυταρχικά καθεστώτα”.

Ο Δείκτης Δημοκρατίας αναφέρει ότι ζούμε σε μια εποχή αυξανόμενης πόλωσης και συγκρούσεων. Σε γενικές γραμμές, “αν εξετάσουμε πού βρίσκονται σήμερα ο πόλεμος και

οι συγκρούσεις, φαίνεται να υπάρχει ισχυρή συσχέτιση μεταξύ δημοκρατίας και ειρήνης και μη δημοκρατίας και συγκρούσεων. Οι σημερινοί πόλεμοι συγκεντρώνονται σε χώρες όπου η δημοκρατία απουσιάζει ή αντιμετωπίζει προβλήματα”.

Ο Δείκτης Δημοκρατίας δείχνει ότι η προϋπόθεση των πλήρως ελεύθερων και δίκαιων εκλογών ισχύει μόνο σε 43 από τις 76 χώρες που διεξάγουν εκλογές το 2024, 27 από τις οποίες είναι κράτη μέλη της ΕΕ. Οκτώ από τις δέκα πολυπληθέστερες χώρες του κόσμου – το Μπαγκλαντές, η Βραζιλία, η Ινδία, η Ινδονησία, το Μεξικό, το Πακιστάν, η Ρωσία και οι Ηνωμένες Πολιτείες – θα πραγματοποιήσουν εθνικές εκλογές το 2024. Όμως, στις μισές από αυτές τις χώρες, οι εκλογές δεν είναι ούτε ελεύθερες ούτε δίκαιες και πολλές άλλες προϋποθέσεις της δημοκρατίας, όπως η ελευθερία της έκφρασης και του συνέρχεσθε, λείπουν.

Για την Κύπρο, ο δείκτης δημοκρατίας του Economist Intelligence Unit δείχνει ότι οι δημοκρατικές αξίες υστερούν συστηματικά σε σχέση με τον υπόλοιπο δυτικό κόσμο, ιδίως όσον αφορά τη “λειτουργία της κυβέρνησης”. Τα τελευταία δέκα χρόνια δε, σημειώθηκε σημαντική επιδείνωση. Ας ελπίσουμε ότι τα επόμενα δέκα θα είναι διαφορετικά.

**Ο Χαράλαμπος Έλληνας είναι Ανώτερος Σύμβουλος του Παγκόσμιου Κέντρου Ενέργειας, του Ατλαντικού Συμβουλίου (the Global Energy Centre, the Atlantic Council).*